



CZŁOWIEK DLA CZŁOWIEKA BRATEM

**SZKOLNY PROGRAM
WYCHOWAWCZO – PROFILAKTYCZNY
SZKOŁY PODSTAWOWEJ NR 32
Z ODZIAŁAMI INTEGRACYJNYMI
IM. PAMIĘCI MAJDANKA W LUBLINIE**

Lublin 2019

Spis treści

1. Wstęp do programu wychowawczo profilaktycznego szkoły i placówki	3
2. Sylwetka absolwenta szkoły.....	4
3. Diagnoza potrzeb i problemów w środowisku szkolnym.....	5
4. Mapa środowiskowa czynników chroniących i czynników ryzyka w szkole lub placówce	6
4.1. Czynniki chroniące.....	6
4.2. Czynniki ryzyka	7
4.3. Zachowania ryzykowne.....	8
5. Cel ogólny i cele szczegółowe programu wychowawczo-profilaktycznego	9
6. Adresaci programu	10
7. Realizatorzy programu	11
8. Plan działań wychowawczo-profilaktycznych	13
9. Procedury osiągnięcia celów	18
10. Założone efekty	19
11. Monitoring – uwagi o realizacji programu:.....	20
12. Projekt ewaluacji	21
13. Podstawy prawne.....	22

1. Wstęp do programu wychowawczo profilaktycznego szkoły i placówki

Planowanie działania w zakresie wychowania i profilaktyki w Szkole Podstawowej nr 32 im. Pamięci Majdanka w Lublinie wynikają z diagnozy potrzeb i warunków życia dzieci, rodziców, społeczności lokalnej i państwa. Priorytet w wychowaniu dziecka ma dom rodzinny, ponieważ to w nim kształtuje się charakter młodego człowieka i przekazywany jest system wartości. Zadaniem szkoły jest uczestniczenie we współpracy z rodzicami w procesie wychowania. Nauczyciele, którzy są pierwszymi osobami wspierającymi rodziców w wychowaniu dziecka, oddziałują poprzez własne postawy, codzienne zachowania oraz celowe działania wychowawczo – dydaktyczne.

Wychowawcy zmierzają do tego, aby treści i celowość zadań uwzględniały najpełniejszy obraz dziecka obejmujący intelekt, emocje, umiejętność nawiązywania relacji i pełnienia ról społecznych, sferę duchową, a także sprawność ruchową i dbałość o zdrowie.

Wszystkie dotychczasowe działania doprowadziły do świadomego wyboru misji szkoły, która zawiera się w słowach Jana Pawła II – „Człowiek dla człowieka bratem” i pozwala kształtować młode charaktery w duchu uniwersalnych wartości chrześcijańskich.

Nasza szkoła od lat uwzględnia w planie pracy kształtowanie postaw w zakresie: integracji, tolerancji, tradycji, regionalizmu.

Wizja sylwetki absolwenta wynika więc z integracyjnego charakteru placówki, misji szkoły, oczekiwań rodziców, a także współpracy z instytucjami opiekuńczo – wychowawczymi, doradczymi, kulturalnymi i oświatowymi obecnymi w środowisku lokalnym.

2. Sylwetka absolwenta szkoły

Naszą szkołę kończy uczeń, który na miarę swoich możliwości:

- dostrzega potrzeby innych ludzi i udziela im pomocy,
- prezentuje postawę tolerancji wobec ludzkiej odmienności,
- okazuje szacunek rówieśnikom i dorosłym bez względu na przynależność wyznaniową, społeczną i narodową.
- nawiązuje współpracę w różnych środowiskach społecznych doceniając znaczenie partnerstwa, zaufania i odpowiedzialności.
- przejawia postawę poszanowania społecznie akceptowanych zasad i reguł w środowisku lokalnym.
- odróżnia dobre postępowanie od złego, hierarchizuje wartości, umie powiedzieć „nie” w sytuacjach trudnych,
- wierzy w swoje możliwości i zdolności, wykorzystuje zdobytą wiedzę i umiejętności w praktyce, nawiązuje współpracę w zespole,
- świadomie preferuje zdrowy model życia adekwatnie do możliwości i predyspozycji zdrowotnych z uwzględnieniem aktywnych form spędzania wolnego czasu,
- docenia wartości uniwersalne wynikające z demokratycznego modelu życia,
- w oparciu o wiedzę historyczną rozpoznaje zagrożenia wynikające z globalnej przemocy i agresji,
- przejawia szacunek dla dóbr kultury, szanuje i akceptuje wartości i tradycje rodzinne,
- wykorzystuje zdobytą wiedzę i umiejętności w praktyce, nawiązuje współpracę w zespole,
- ma świadomość, że jest obywatelem współczesnej Europy.

3. Diagnoza potrzeb i problemów w środowisku szkolnym

Szkolny Program Wychowawczo – Profilaktyczny Szkoły Podstawowej nr 32 jest nieodłącznym elementem Statutu Szkoły i realizuje cele wychowawczo-opiekuńcze oraz profilaktyczne.

Dzielnice Kośminek, na terenie której znajduje się nasza szkoła, zamieszkuje ok. 12 tys. mieszkańców o zróżnicowanym poziomie zamożności. Problemem mieszkańców są wielorakie ograniczenia ekonomiczno - bytowe.

Uczniowie naszej szkoły stanowią grupę bardzo zróżnicowaną pod względem doświadczeń społecznych, poziomu rozwoju fizycznego i umysłowego. Pochodzą z domów rodzinnych o różnorodnych warunkach wychowawczych i środowiskowych. Ich odmienne doświadczenia wpływają na postępowanie, stosunek do otoczenia i osiągnięcia w nauce.

Są wśród nich także dzieci z rodzin zagrożonych patologią: (alkoholizm rodziców, konflikty z prawem, przemoc w rodzinie), wymagające szczególnego rodzaju oddziaływań, dzieci z nadpobudliwością psychoruchową oraz zahamowane. Do szkoły uczęszczają także dzieci innych narodowości. W ostatnim okresie w środowiskach szkolnych wystąpiło nasilenie zachowań ryzykownych sprzyjających używaniu środków odurzających, substancji psychotropowych, substancji zastępczych, nowych substancji psychoaktywnych.

Wymaga to podjęcia nowych, kompleksowych działań lub zreorganizowania już istniejących w celu przeciwdziałania powyższym zagrożeniom.

Cyklicznie w każdym roku szkolnym przeprowadzane są badania diagnozujące potrzeby rodziców w zakresie działań edukacyjnych, wychowawczych, opiekuńczych, informacyjnych i profilaktycznych. Uzyskane informacje zwrotne służą do oceny i weryfikacji planowanych zadań programowych na dany rok szkolny.

Na podstawie wyników badań ankietowych adresowanych do rodziców uzyskujemy wiedzę na temat ich preferowanych wartości, oczekiwań w zakresie rozwoju dziecka oraz oferty dydaktyczno – wychowawczo - opiekuńczej placówki. W oparciu o informacje uzyskane od wychowawców klas, stwierdzamy wysoki odsetek rodzin dotkniętych bezrobociem oraz innymi problemami społecznymi i ekonomicznymi.

Profilaktyka, szczególnie kierowana do młodszych odbiorców, musi uwzględniać dorobek z wielu dziedzin nauki (psychologii rozwojowej, społecznej, klinicznej, wychowawczej, psychiatrii, pedagogiki), dlatego jest uwzględniana w programie wychowawczo - profilaktycznym.

4. Mapa środowiskowa czynników chroniących i czynników ryzyka w szkole lub placówce

Czynniki ryzyka i czynniki chroniące występujące w środowisku ucznia oraz w jego osobowości sprzyjają powstawaniu zachowań ryzykownych lub je ograniczają. Czynniki ryzyka to cechy, sytuacje lub warunki sprzyjające powstawaniu zachowań ryzykownych, natomiast do czynników chroniących zaliczamy cechy, sytuacje lub warunki zwiększające odporność jednostki na działanie czynników ryzyka. **Za najważniejsze czynniki chroniące i czynniki ryzyka** uważa się te związane z sytuacją rodzinną, szkolną, osobowością dziecka i jego funkcjonowaniem w grupie rówieśniczej. Celem interwencji profilaktycznych jest eliminacja lub redukcja **czynników ryzyka oraz wzmacnianie czynników chroniących**.

W roku szkolnym 2019/2020, biorąc pod uwagę powyższe uwarunkowania oraz wyniki uzyskane w oparciu o zastosowane narzędzia diagnostyczne: rozmowy indywidualne, wywiad, obserwacja, analiza dokumentacji i osiągnięć szkolnych, analiza dokumentacji z uczestnictwa w realizowanych dotychczas programach profilaktycznych w szkole (wnioski z realizacji programu „Domowi Detektywi”), analiza dokumentacji szkolnej dotyczącej interwencji profilaktyczno – wychowawczych i wnioski płynące od rodziców oraz członków Rady Pedagogicznej, **wyodrębniliśmy następujące czynniki chroniące i czynniki ryzyka:**

4.1. Czynniki chroniące

Bardzo istotne jest określenie i wzmacnianie **czynników chroniących prawidłowy rozwój dziecka** zarówno w sferze indywidualnej, rodzinnej, społecznej, jak i w środowisku szkolnym.

Czynniki chroniące:

- niska liczba uczniów deklarujących sięganie po substancje psychoaktywne,
- znaczący współdział uczniów w podejmowaniu decyzji przez rodziców,
- wspólne spędzanie wolnego czasu uczniów z rodzicami,
- niski procent uczniów deklarujących doświadczanie agresji ze strony rówieśników,
- działania integrujące zespoły klasowe,
- różnorodność zajęć pozalekcyjnych,
- wskazanie alternatyw w zakresie spędzania wolnego czasu,
- personalizacja uczniów (uczeń znany z imienia i nazwiska),

- nauczyciel jako pozytywny wzorzec i autorytet
- dobra atmosfera w szkole,
- stworzenie dobrej płaszczyzny współpracy z rodzicami na poziomie klasowym,
- włączanie rodziców w pracę wychowawczą oraz w organizacji szkolnych imprez i uroczystości szkolnych,
- działania akcyjne szkoły na rzecz środowiska lokalnego,
- wykorzystanie w pracy wychowawczo – profilaktycznej zewnętrznych ofert adresowanych do poszczególnych poziomów klasowych.
- szkoła z tradycjami.

4.2. Czynniki ryzyka

Diagnoza potrzeb i problemów w środowisku szkolnym oraz analiza ilościowo-jakościowa wskazała szereg istniejących czynników ryzyka obecnych w środowisku rodzinnym, szkolnym, rówieśniczym oraz w sferze osobowości ucznia.

Czynniki ryzyka:

- czynniki ryzyka tkwiące w samym dziecku np. niedojrzałość szkolna, problemy zdrowotne, niepełnosprawność, zaburzenia zachowania, zaburzenia emocjonalne, zaburzenia koncentracji z deficytem uwagi (ADHD),
- wysoki procent uczniów klas IV-VIII niezadowolonych ze swojego wyglądu (niska samoocena),
- malejący autorytet nauczyciela, zwłaszcza w klasach VII-VIII
- przeładowane programy,
- dwuzmianowość szkoły.
- większy nacisk położony na nauczanie. a nie na wychowanie,
- brak dobrej współpracy z rodzicami uczniów zagrożonych zachowaniem ryzykownym,
- niepełne rodziny
- niekorzystne wzorce rodzinne / brak pozytywnego wzorca spędzania wolnego czasu w rodzinie

- niewydolność wychowawcza rodziców i prawnych opiekunów,
- trudności ekonomiczne i społeczne,
- uzależnienie alkoholowe w rodzinie,
- zamieszkanie w środowisku dysfunkcyjnym,
- brak wsparcia ze strony rodziny,
- nieprzystosowanie społeczne,
- doświadczanie agresji fizycznej, werbalnej i relacyjnej przez uczniów klas VII-VIII,
- obojętność wobec sięgania po substancje psychoaktywne wśród rówieśników,
- negatywny wzorzec sięgania po używki i substancje psychoaktywne w środowisku rodzinnym,
- niepowodzenia szkolne,
- zagrożenie demoralizacją,
- zagrożenie wykluczeniem społecznym,
- reklamy farmaceutyczne, (promocja tabletki jako antidotum na wszystko),

Obraz powyższych czynników w aspekcie jakościowym ma taki sam charakter jak w roku ubiegłym.

Z uwagi na obecność klas siódmych i ósmych w szkole zwiększyło się prawdopodobieństwo wystąpienia i niekorzystnego oddziaływania powyższych czynników.

4.3. Zachowania ryzykowne

Wśród zachowań ryzykownych (problemowych) występujących wśród uczniów szkoły, które zagrażają zdrowiu psychofizycznemu, a także są niezgodne z przyjętymi normami społecznymi należy szczególnie wymienić:

- eksperymentowanie i sięganie po substancje psychoaktywne,
- zachowania agresywne uczniów (agresja fizyczna, werbalna, relacyjna, przemoc, cyberprzemoc),

- ryzyko uzależnień behawioralnych, zwłaszcza związane z nadmiernym korzystaniem z telefonu, mediów społecznościowych, gier komputerowych,
- wagary,
- zaniebywanie obowiązków szkolnych,
- notoryczne łamanie zasad i reguł klasowych oraz regulaminu zachowania,
- utrzymywanie niekorzystnych kontaktów społecznych w środowisku pozaszkolnym,
- zachowania przestępcze, wandalizm, chuligaństwo

5. Cel ogólny i cele szczegółowe programu wychowawczo-profilaktycznego

Szkolny program wychowawczo - profilaktyczny powinien uwzględniać rzeczywiste potrzeby i problemy środowiska szkolnego. Cele zawarte w programie wynikają między innymi z przyjętej sylwetki absolwenta szkoły, diagnozy czynników chroniących i czynników ryzyka ze szczególnym uwzględnieniem realnych zagrożeń mogących wystąpić w przewidywanym okresie czasu. Wymaga to tworzenia optymalnych warunków realizacji działalności wychowawczej i profilaktycznej, zmierzających do zapewnienia każdemu uczniowi warunków niezbędnych do jego rozwoju. Przyjęte cele wyznaczają kierunki pracy szkoły.

Jedność oddziaływań wszystkich podmiotów uczestniczących w procesie wychowania dziecka pozwoli na kreowanie zintegrowanej osobowości młodego człowieka. Z tego względu jednakowo ważne są wszystkie sfery rozwoju: fizyczna, emocjonalna, społeczna, intelektualna i duchowa.

Głównym celem programu jest szeroko rozumiana działalność szkoły na rzecz zapobiegania zachowaniom ryzykownym, interwencja w sytuacjach wymagających zdecydowanej reakcji na niepożądane zjawiska w relacjach społecznych oraz wzmacnianie czynników chroniących.

Program w swoich założeniach ma na celu ukierunkowanie pracy wychowawców, wspomaganie wychowawczej roli rodziców, dostarczanie wiedzy i przykładów na temat

przestrzegania norm współżycia społecznego oraz przygotowanie uczniów do życia w dorosłym świecie ludzi odpowiedzialnych za swoje zachowania

6. Adresaci programu

Adresatami planowanych działań wychowawczo – profilaktycznych na poziomie uniwersalnym są wszyscy uczniowie I i II etapu edukacji naszej szkoły.

Odbiorcy działań profilaktyki selektywnej to podgrupy wybranej populacji (np. ogółu młodzieży) charakteryzujące się obecnością czynników ryzyka (indywidualnych, rodzinnych, środowiskowych), związanych z podejmowaniem danych zachowań ryzykownych, np.: używania czy nadużywania substancji psychoaktywnych.

Do odbiorców profilaktyki selektywnej zaliczamy więc m.in.: „dzieci ulicy” czyli dzieci pozbawione systematycznej opieki rodziców, niepełnoletnie osoby popełniające czyny karalne, osoby zagrożone demoralizacją, dzieci i młodzież zagrożone wykluczeniem społecznym, osoby okazjonalnie używające narkotyków.

Profilaktyka wskazująca -są to działania kierowane do jednostek, u których rozpoznano pierwsze objawy zaburzeń lub szczególnie zagrożonych rozwojem problemów wynikających z używania substancji psychoaktywnych, w związku z uwarunkowaniami biologicznymi, psychologicznymi czy społecznymi.

Odbiorcy działań profilaktyki wskazującej to osoby charakteryzujące się czynnikami ryzyka takimi jak: zaburzenia zachowania, zaburzenia koncentracji z deficytem uwagi (ADHD), niepowodzenia szkolne, podejmowanie zachowań ryzykownych, używanie narkotyków problemowo (bez diagnozy uzależnienia), próby samobójcze, konflikty z prawem, wychowywanie się w rodzinie z problemem narkotykowym.

W szkole często **profilaktyka wskazująca** adresowana jest również do zidentyfikowanych uczniów z grupy wysokiego ryzyka, u których w danym momencie nie wystąpiło używanie substancji psychoaktywnych. Są to uczniowie z problemami zachowania czy problemami w zakresie zdrowia psychicznego.

7. Realizatorzy programu

Głównym koordynatorem odpowiedzialnym za realizację Szkolnego Programu Wychowawczo – Profilaktycznego jest psycholog szkolny.

Realizatorami na poziomie profilaktyki uniwersalnej są nie tylko nauczyciele wychowawcy, ale również nauczyciele wszystkich przedmiotów. Oznacza to, że cele programu wychowawczo–profilaktycznego będą realizowane na wszystkich rodzajach zajęć. Działania powinny być realizowane **w systematycznej współpracy z rodzicami** poszczególnych uczniów i zespołów klasowych oraz z Radą Rodziców Szkoły. Powyższy zakres realizacji warunkuje przygotowanie młodego człowieka do życia w rodzinie i w społeczeństwie.

Realizacja będzie wspierana w ramach współpracy z instytucjami działającymi na rzecz środowiska lokalnego (MOPR, Dom Pomocy Społecznej, Dom Kultury „Bronowice”, Filia Biblioteki im. Łopacińskiego w Lublinie, Przedszkole nr 32, nr 9, nr 7) oraz Komendę Policji w Lublinie, Straż Miejską Miasta Lublin.

Na poziomie profilaktyki uniwersalnej będą prowadzone także profesjonalne, zewnętrzne programy profilaktyczne takie jak: Program „**Domowi Detektywi**” oraz elementy programu **J. Kołodziejczyka „Spójrz inaczej”**. Realizatorami powyższych programów są nauczyciele mający odpowiednie kwalifikacje.

W zależności od potrzeb środowiska rodziców i wychowawców w szkole realizowane będą warsztaty podnoszące kompetencje wychowawcze w ramach realizacji programu „**Szkoła dla Rodziców i Wychowawców**”. Jest to program profilaktyczny adresowany do osób mających kluczowy wpływ na proces wychowania dzieci i młodzieży - rodziców, opiekunów oraz nauczycieli. Celem programu jest pogłębienie umiejętności wychowawczych oraz kształtowanie postaw wychowawczych sprzyjających budowaniu podmiotowej relacji oraz więzi pomiędzy rodzicami (opiekunami) i dziećmi. Zajęcia warsztatowe prowadzone będą przez psychologów terapeutów z Poradni nr 1 w Lublinie.

Wychowawcy na poziomie profilaktyki selektywnej i wskazującej mają za zadanie: raz w roku dokonać diagnozy problemu, podjąć działania na poziomie szkoły, następnie we współpracy z pedagogiem szkolnym i rodzicami przekazać ucznia pod specjalistyczną opiekę.

Działania obejmują:

- a. Udzielanie wsparcia uczniom przez nauczycieli i pomoc w nauce;
- b. Stałą współpracę z rodzicami, podjęcie interwencji z udziałem rodziców, **wspólne opracowanie strategii pomocy dla ucznia;**
3. Pomoc specjalistyczną udzieloną na terenie szkoły;
4. Skierowanie ucznia do specjalistów poza szkołą w celu dokonania indywidualnej diagnozy i ewentualnego podjęcia terapii, stała współpraca z nimi;
5. Skierowanie rodziców na treningi umiejętności lub inne formy specjalistycznej pomocy.
6. Zastosowanie w sytuacjach uzasadnionych zaleceń zawartych w szkolnej „**Procedurze postępowania nauczycieli w sytuacjach zagrożenia dzieci i młodzieży demoralizacją**”.

Realizatorzy profesjonalnych programów profilaktyki selektywnej to przede wszystkim psychologowie, socjoterapeuci i doradcy rodzinni. Prowadzone przez nich zajęcia najczęściej odbywają się w poradniach psychologiczno-pedagogicznych, klubach, świetlicach socjoterapeutycznych, a także na terenie szkoły według ustalonych terminów.

Realizatorzy działań profilaktyki wskazującej wymagają specjalistycznego przygotowania w zakresie pomocy psychologicznej lub terapii. Realizatorami programów są psychologowie kliniczni, psychoterapeuci, pracownicy socjalni itp. Programy te wymagają często interdyscyplinarnej współpracy przedstawicieli wielu instytucji pomocowych. Terenem działań są m.in. poradnie specjalistyczne, placówki wychowawcze i resocjalizacyjne.

8. Plan działań wychowawczo-profilaktycznych

I i II etap edukacyjny

Zaplanowane obszary wychowawczo-profilaktyczne realizują zadania z zakresu profilaktyki uniwersalnej, oddziałując na wszystkie sfery rozwoju ucznia: intelektualną, emocjonalną, społeczną, fizyczną i duchową.

1. Zadania związane z rozwijaniem poczucia przynależności do społeczności szkolnej, postawy samorządności oraz poszanowania tradycji i obrzędowości szkoły.
2. Zadania związane z misją szkoły „Człowiek dla człowieka bratem” - kształtowanie poczucia własnej godności, postawy szacunku dla innych i samego siebie.
3. Zadania związane z upowszechnianiem w życiu codziennym wzoru dobrego kolegi, odpowiedzialnego ucznia sumiennie wypełniającego obowiązki szkolne.
4. Zadania związane z kształtowaniem postaw patriotycznych i obywatelskich, poszanowaniem dziedzictwa kulturowego regionu lubelskiego – Małej Ojczyzny.
5. Zadania związane z kształtowaniem obywateli Europy XXI wieku świadomych zasad demokracji.
6. Zadania związane z przygotowaniem uczniów do aktywnego uczestniczenia w kulturze.
7. Zadania związane z włączaniem uczniów do udziału w akcjach charytatywnych.
8. Zadania związane z promowaniem i upowszechnianiem kultury fizycznej i zdrowego stylu życia.
9. Zadania związane z kształtowaniem właściwego stosunku do przyrody i ochrony środowiska naturalnego.
10. **Budowanie pozytywnych relacji interpersonalnych**
 - a. Budowanie atmosfery życzliwości, bezpieczeństwa psychicznego uczniów, akceptacji i wzajemnego zaufania w kontaktach: uczeń - uczeń, nauczyciel – uczeń;
 - b. Budowanie klimatu akceptacji i wzajemnego wsparcia szczególnie w odniesieniu do uczniów o specjalnych potrzebach edukacyjnych;
 - c. Integrowanie zespołów klasowych. Integracja międzyklasowa w I i II etapie edukacji w oparciu o szkolny kalendarz imprez;

d. Dbanie o kulturę języka uczniów.

11. Bezpieczeństwo i edukacja prozdrowotna.

- a. Zapobieganie zachowaniom problemowym poprzez systematyczne utrwalanie znajomości:
 - zasad zachowania zawartych w regulaminie ucznia,
 - norm zachowań prospołecznych obowiązujących w klasie, szkole i poza nią,
 - zasad bezpieczeństwa podczas przerw, zabaw i zajęć edukacyjnych,
 - dróg ewakuacji na wypadek zagrożenia pożarowego.
- b. Propagowanie wśród uczniów bezpiecznych form spędzania wolnego czasu oraz zdrowego stylu życia.
- c. Promowanie zdrowego stylu życia wśród dzieci.
- d. Zapoznanie i systematyczne utrwalanie zasad bezpiecznego poruszania się po drogach.
- e. Współpraca z Komendą Miejską Policji, Sekcją Ruchu Drogowego. Współpraca ze Strażą Miejską

12. Działania w zakresie zapobiegania zachowaniom ryzykownym.

- a. Omówienie zagrożeń jakie niosą ze sobą: komputer, sieć, Internet;
- b. Kształtowanie umiejętności radzenia sobie w sytuacjach zagrożeń (w domu, w drodze do szkoły, na podwórku, na ulicy, w grupie rówieśniczej);
- c. Realizacja wybranych tematów w ramach podnoszenia kompetencji wychowawczych rodziców;
- d. Realizacja zewnętrznych Programów Profilaktycznych.;
- e. Przygotowanie dla uczniów oferty zajęć pozalekcyjnych, rozwijających zainteresowanie i uzdolnienia jako alternatywnej i pozytywnej formy spędzania wolnego, czasu zaspakajającej potrzebę sukcesu i satysfakcji życiowej.
- f. Kształtowanie systemu wartości i norm niwelujących zachowania ryzykowne dziecka. Przepisy zmienionego rozporządzenia zostały uzupełnione o regulacje podkreślające konieczność zwrócenia uwagi na zagrożenia związane z używaniem nowych substancji psychoaktywnych i środków zastępczych tzw. dopalaczy. W regulacji zaakcentowano rolę Policji i państwowych wojewódzkich i powiatowych inspektorów sanitarnych, jako ważnych partnerów szkoły w działaniach profilaktycznych.

13. Działania na rzecz środowiska i innych.

- a. Współpraca z instytucjami działającymi na rzecz środowiska lokalnego (MOPR, Dom Pomocy Społecznej dla Osób Niepełnosprawnych, Pogotowie Opiekuńcze, Dzielnicowy Dom Kultury „Bronowice”, Filia Biblioteki im. Łopacińskiego w Lublinie, Przedszkole nr 32, nr 9, nr 7).

14. Budowanie twórczej i odpowiedzialnej postawy ucznia

- a. Przestrzeganie „Procedur postępowania dotyczących przeciwdziałania nadmiernej absencji uczniów w szkole”. Zapoznanie uczniów z powyższymi procedurami.
- b. Analiza indywidualnych przypadków nadmiernej absencji, praca z rodzicami.
- c. Kształcenie u uczniów umiejętności konstruktywnego rozwiązywania własnych problemów oraz umiejętności rozwiązywania konfliktów.

15. Działania konsultacyjno-doradcze.

- a. Współpraca z Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną oraz innymi instytucjami oświatowymi i medycznymi.

Klasy I –III

Profilaktyka selektywna

1. **Rozpoznawanie potencjalnych zagrożeń** związanych z nielegalnym korzystaniem z ofert portali społecznościowych wymagających spełnienia kryterium wiekowego.
2. **Identyfikowanie zagrożenia** demoralizacją uczniów pochodzących z rodzin obciążonych grupą czynników ryzyka (rodzina niepełna, niewydolność opiekuńcza i wychowawcza, nadużywanie alkoholu, postawy przemocowe, negatywne wzorce społeczne, brak pozytywnego wpływu na indywidualny rozwój dziecka np. częsta, nieuzasadniona absencja dziecka, notoryczny brak prac domowych, brak przygotowanie do zajęć, utrzymywanie niekorzystnych kontaktów społecznych w środowisku pozaszkolnym).

3. **Rozpoznawanie** przypadków uczniów, u których utrzymują się i nasilają zachowania ryzykowne typu: przemoc rówieśnicza, notoryczne łamanie zasad i reguł klasowych oraz regulaminu zachowania.
4. **Objęcie pomocą** socjoterapeutyczną uczniów zagrożonych niedostosowaniem społecznym.

Klasy IV –VI

Profilaktyka selektywna

1. **Rozpoznanie potencjalnych zagrożeń** związanych z nielegalnym korzystaniem z ofert portali społecznościowych wymagających spełnienia kryterium wiekowego.
 - a. Planowanie zajęć z zakresu edukacji dla bezpieczeństwa dzieci i młodzieży: „Stop cyberprzemocy”. Zajęciami w naszej objęci będą uczniowie klas czwartych i szóstych w roku szkolnym 2019/2020. Program realizowany będzie przez Komendę Wojewódzką Policji w Lublinie i Straż Miejską Miasta Lublin. Planuje się przeprowadzenie 1 godziny lekcyjnej zajęć dla każdego oddziału na poziomie klas trzecich i siódmych. Harmonogram zajęć ustalony będzie przez wyznaczonego nauczyciela i podany do wiadomości.
 - b. Popularyzacja wśród rodziców i wychowawców wiedzy na temat skutecznych strategii profilaktyki w zakresie przeciwdziałania narkomani oraz metod konstruowania programów. Organizacja warsztatów dla nauczycieli i rodziców o powyższej tematyce.
 - c. Uwzględnienie przez wychowawców w klasach siódmych i ósmych realizacji wybranych scenariuszy o powyższej tematyce.
2. **Identyfikowanie zagrożeń demoralizacją** u uczniów pochodzących z rodzin obciążonych grupą czynników ryzyka (rodzina niepełna, niewydolność opiekuńcza i wychowawcza, nadużywanie alkoholu, postawy przemocowe, negatywne wzorce społeczne, brak pozytywnego wpływu na indywidualny rozwój dziecka np. częsta, nieuzasadniona absencja dziecka, notoryczny brak prac domowych, brak przygotowanie do zajęć (książki, zeszyty, przybory), utrzymywanie niekorzystnych kontaktów społecznych w środowisku pozaszkolnym.

3. **Rozpoznawanie przypadków uczniów, u których utrzymują się i nasilają zachowania ryzykowne** typu: przemoc rówieśnicza, notoryczne łamanie zasad i reguł klasowych oraz regulaminu zachowania.
4. **Objęcie pomocą socjoterapeutyczną** uczniów zagrożonych niedostosowaniem społecznym.
5. **Zapoznanie uczniów** z zagrożeniami jakie niosą ze sobą używki - realizacja zajęć o charakterze bloku tematycznego o problematyce uzależnień. (papierosy, alkohol, narkotyki, dopalacze).
 - a. Planowanie zajęć z uczniami z uwagi na zagrożenia związane z używaniem substancji psychoaktywnych i środków zastępczych tzw. dopalaczy. Zajęciami w naszej objęci będą uczniowie klas ósmych w I okresie roku szkolnego 2019/2020 (październik) i w miarę możliwości klasy szóste i siódme w II okresie b.r. Zajęcia będą realizowane przez pracowników Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej nr 1 w Lublinie (październik) a także w miarę możliwości przez pozyskanych specjalistów z Komendy Policji w Lublinie lub wojewódzkich i powiatowych inspektorów sanitarnych, jako ważnych partnerów szkoływ działaniach profilaktycznych.
 - b. Wskazane jest zorganizowanie w br. szkolnym warsztatów dla rodziców i nauczycieli dotyczących zagrożeń związanych z używaniem substancji psychoaktywnych i dopalaczy.
6. W przypadku potrzeby **włączenie ucznia w indywidualny program edukacyjno – terapeutyczny** z zakresu przeciwdziałania zachowaniom ryzykownym.
7. **Doskonalenie kompetencji nauczycieli** w zakresie realizacji szkolnej interwencji profilaktycznej. (szkolenie Rad Pedagogicznych, specjalistyczne kursy z zakresu umiejętności terapeutycznych).
8. **Wdrażanie** „Procedury postępowania nauczycieli w sytuacjach zagrożenia dzieci i młodzieży demoralizacją” .

Klasy IV –VI

Profilaktyka wskazująca

1. **Identyfikacja** uczniów z grupy wysokiego ryzyka: uczniów z problemami w zachowaniu czy problemami w zakresie zdrowia psychicznego;
2. **Organizowanie działań terapeutycznych adresowanych do uczniów:**

- z rozpoznaniem zaburzeń wynikających z używania substancji psychoaktywnych,
 - szczególnie zagrożonych potencjalnym używaniem substancji psychoaktywnych,
- w związku z uwarunkowaniami biologicznymi, psychologicznymi czy społecznymi.

9. Procedury osiągnięcia celów

W proces wychowawczo – profilaktyczny szkoły zaangażowani będą wychowawcy, nauczyciele przedmiotów i inni pracownicy w ścisłej współpracy ze środowiskiem rodziców jako głównego podmiotu odpowiedzialnego za dane dziecko. Osobiste kontakty uczniów z dorosłymi pracownikami szkoły są podstawowym elementem wychowawczym i powinny cechować się obustronnym szacunkiem oraz kulturą.

1. Nauczyciel w swej pracy dydaktyczno - wychowawczej wykorzystuje różnorodne, dostępne formy kontaktu z uczniami:

- godzina z wychowawcą, zajęcia edukacyjne I etapu edukacji, lekcje z poszczególnych przedmiotów, zajęcia pozalekcyjne,
- klasowe spotkania okolicznościowe,
- apele i imprezy ogólnoszkolne,
- spotkania z pielęgniarką szkolną i innymi pracownikami medycznymi szkoły,
- wycieczki piesze, rowerowe,
- projekty uczniowskie,
- imprezy integracyjne zespół klasowy.

Realizacja treści programowych powinna uwzględniać:

1. Diagnozowanie potrzeb, oczekiwań, problemów zarówno uczniów i rodziców.
 - systematyczna obserwacja dzieci i rozmowy z rodzicami,
 - badania ankietowe,
 - konsultacje z pedagogiem szkolnym i innymi specjalistami.
2. Prowadzenie przez wychowawców tematycznych zajęć dotyczących wybranych zadań z programu w zależności od rozpoznanych potrzeb zespołu klasowego.
3. Wdrażanie treści programowych na wszystkich przedmiotach nauczania w oparciu o własny Harmonogram lub po konsultacji z wychowawcą danej klasy, w której jest nauczany dany przedmiot.

4. Ustalenie na przedmiotowym zespole metodycznym sposobów przepływu informacji co do realizacji treści wychowawczo – profilaktycznych na danych przedmiotach.
5. Wychowawcy klas I etapu realizują treści programowe w ramach wszystkich rodzajów edukacji we współpracy z nauczycielami języka angielskiego i religii uczącymi w danej klasie.
6. Prowadzenie zajęć edukacyjnych z wykorzystaniem treści programów służących promocji zdrowia , dobrego samopoczucia i rozwoju psychicznego.
7. Prowadzenie zajęć profilaktyczno – wychowawczych z wykorzystaniem zalecanych programów zewnętrznych i wewnętrznych.
8. Włączanie uczniów do udziału w konkursach poświęconych tematyce zdrowia i bezpieczeństwa o różnym zasięgu.
9. Organizowanie spotkań społeczności szkolnej z pracownikami Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej.

Przy planowaniu i wdrażaniu określonej tematyki wychowawczo–profilaktycznej klasy zajęć należy zwrócić szczególną uwagę na szeroko rozumiany proces współpracy z rodzicami, mający różnorodny charakter: zebrań klasowych, konsultacji zespołowych, indywidualnych rozmów z inicjatywy nauczyciela lub rodziców, czy też zebrań oraz spotkań organizowanych przez Dyrektora Szkoły a także aktywnego udziału rodziców w realizacji danej tematyki zadania itp. Wszystkie spotkania powinny poruszać zagadnienia wychowawcze wynikające z planowanych w programie zadań oraz bieżące problemy wychowawcze. Rodzice uczniów i nauczyciele są partnerami w pracy wychowawczo - profilaktycznej z uczniami naszej szkoły. Rozmowy powinny przebiegać w dobrej atmosferze i mieć merytoryczną formę. Spotkania powinny doprowadzać do ustalenia sposobów postępowania w sytuacjach omawianych oraz ustalenia wsparcia osób kompetentnych, gdy jest taka potrzeba.

10. Założone efekty

1. Uczniowie I etapu chętnie uczęszczają na zajęcia lekcyjne.
2. Znaczny odsetek uczniów I i II etapu lubi swoją szkołę.
3. Uczniowie klas IV- VII zostali zapoznani ze skutkami uzależnień (nikotyna, alkohol, narkotyki, komputer).

4. Wszyscy uczniowie mający problemy dydaktyczno – wychowawcze objęci są opieką psychologiczno – pedagogiczną.
5. Większość uczniów I i II etapu swoje zabawy i zachowanie w szkole ocenia jako bezpieczne.
6. Większość uczniów I i II etapu poprawnie identyfikuje osoby w szkole , które mogą udzielić pomocy i wsparcia.
7. Większość uczniów II etapu pozytywnie ocenia pracę nauczycieli w zakresie dbałości o bezpieczeństwo w szkole.
8. Uczniowie I i II etapu potrafią rozwiązywać konflikty w sposób społecznie akceptowany (zmniejsza się liczba wypadków spowodowanych agresją).
9. Nauczyciele stwarzają uczniom możliwości poszerzania wiedzy i umiejętności z zakresu profilaktyki bezpieczeństwa i zdrowego stylu życia.
10. Większość uczniów I i II etapu ma poczucie bezpieczeństwa w szkole.
11. Większość rodziców pozytywnie ocenia poziom bezpieczeństwa swojego dziecka w szkole.
12. Wszyscy pracownicy szkoły dbają o kulturę języka oraz zmniejszanie agresji słownej wśród uczniów.

11. Monitoring – uwagi o realizacji programu:

Program Wychowawczo – Profilaktyczny adresowany jest do całej społeczności uczniowskiej naszej szkoły. Opracowany program zaplanowany jest do realizacji od października 2019 r. do czerwca 2020r. **Zaplanowane obszary wychowawczo-profilaktyczne uwzględniają wszystkie sfery rozwoju ucznia: intelektualną, emocjonalną, społeczną, fizyczną i duchową** Poszczególne zadania będą realizowane systemowo lub akcyjnie w zależności od diagnozy i potrzeb środowiska szkolnego i lokalnego. Systemowo w cyklu rocznym będą realizowane treści programowe wychowawczo – profilaktyczne tożsame z profilaktyką uniwersalną adresowane do I i II etapu edukacji. Treści programowe uwzględniają również profilaktykę selektywną oraz wskazującą.

W I etapie edukacji występują tylko 2 poziomy profilaktyczne. Wieloletnie doświadczenie wskazuje, iż w przypadku wystąpienia zagrożeń w tej grupie wiekowej, wystarczające są działania na poziomie profilaktyki selektywnej.

W II etapie edukacji natomiast wskazane są propozycje działań na 3 poziomach.

Cały program będzie realizowany w cyklu rocznym. Zadania programowe zaplanowane do realizacji w danym roku szkolnym będą ujęte w Harmonogramie działań wychowawczo - profilaktycznych szkoły oraz w Harmonogramie działań wychowawczo - profilaktycznych klasy z uwzględnieniem danego poziomu klasowego. Do określonych zadań dobrane będą sposoby i metody realizacji, osoba/osoby odpowiedzialne za jego wykonanie oraz przewidywany termin realizacji. Po wykonaniu zadania lub na zakończenie danego roku szkolnego, każdy wychowawca podaje rzeczywisty termin wykonania zadania oraz zapisuje uzyskane efekty w części sprawozdawczej Harmonogramu. Nowym elementem jest wdrażanie treści programowych na wszystkich przedmiotach nauczania. Oznacza to że nauczyciele przedmiotów w I i II etapie edukacji wspólnie z wychowawcą klasy ustalają zakresy treściowe realizowane na dany przedmiot.

Poszczególne działania będą realizowane zarówno w środowisku klasowym jak i ogólnoszkolnym. Szczególną rangę nadano zadaniom z obszaru bezpieczeństwa oraz z zakresu profilaktyki zachowań ryzykownych. W kolejnym roku szkolnym mogą ulec zmianie sposoby, osoby odpowiedzialne i terminy realizacji.

Zewnętrzny Program Profilaktyczny „Domowi Detektywi” będzie realizowany w kolejnym roku szkolnym w przypadku uzyskania środków z Wydziału Zdrowia Urzędu Miasta.

12 Projekt ewaluacji

Projekt uwzględnia dwa rodzaje ewaluacji: **bieżącą i całościową**. Po każdym roku szkolnym dokonana będzie **ewaluacja bieżąca** w oparciu o następujące informacje i narzędzia:

- część sprawozdawczą Harmonogramów działań profilaktyki szkoły,
- wyniki badań ankietowych adresowanych do uczniów i rodziców,
- arkusze obserwacji dotyczące analizy sytuacji klasowej w aspekcie występowania czynników ryzyka i zachowań ryzykownych oraz zagrożeń ujętych w zadaniach profilaktyki selektywnej i wskazującej.

Po trzech latach dokonana będzie ewaluacja całościowa w oparciu o przygotowane narzędzia.

Projekt ewaluacji programu

Projekt uwzględnia dwa rodzaje ewaluacji: **bieżącą i całościową**.

Po każdym roku szkolnym dokonana będzie **ewaluacja bieżąca** w oparciu o następujące informacje i narzędzia:

1. **Monitorowanie** realizacji treści programowych przez pedagoga szkoły, realizatorów zadań, wychowawców, nauczycieli i Samorząd Uczniowski. Przy monitorowaniu będą uwzględniane założone cele ogólne.
2. **Arkusze obserwacji** dotyczące analizy sytuacji klasowej w aspekcie występowania czynników ryzyka i zachowań ryzykownych oraz zagrożeń ujętych w zadaniach profilaktyki selektywnej i wskazującej.
3. **Materiały wizualne** - materiały zdjęciowe, fotoreportaże w kronice szkoły, gazetki ścienne, wystawy tematyczne, wytwory prac uczniów.
4. **Zapisy w dokumentacji szkolnej:** dyrekcji, pedagoga, wychowawców, i nauczycieli.
4. **Sprawozdanie** z pracy pedagoga szkoły po I i II okresie nauki.
5. **Sprawozdanie** z realizacji treści programowych ujęte w części sprawozdawczej „Harmonogramu działań profilaktyki szkoły”.
6. **Badanie ankietowe** „Moje dziecko w szkole” sprawdzające poziom akceptacji rodziców dla założonych celów wychowawczych i głównych obszarów działań.
7. **Badanie ankietowe** „Czy czuję się bezpiecznie w szkole?” adresowane do uczniów I i II etapu edukacji, sprawdzające poziom bezpieczeństwa w szkole w ocenie uczniów.
8. **Badanie ankietowe** „Bezpieczna szkoła” adresowane do rodziców, sprawdzające poziom bezpieczeństwa w szkole w ocenie rodziców.

13. Podstawy prawne

1. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz.U. z 2012r. poz.124)
2. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 18 sierpnia 2015r. w sprawie zakresu i form prowadzenia w szkołach i placówkach systemu oświaty działalności wychowawczej, edukacyjnej, informacyjnej i profilaktycznej (Dz.U. z 2012r.poz.124 oraz z 2015r. poz. 28 i 875)
3. Rozporządzeniu MEN z dnia 30 kwietnia 2013r. w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dz. U. z dnia 7 maja 2013 r., poz. 532)

4. Statut Szkoły Podstawowej nr 32 z Oddziałami Integracyjnymi im. Pamięci Majdanka w Lublinie.
5. Program Wychowawczy Szkoły i Szkolny Program Profilaktyczny szkoły nr 32 z Oddziałami Integracyjnymi im. Pamięci Majdanka w Lublinie.